

Dosarul nr. 2ra-2121/18

Prima instanță: (Judecătoria Rîșcani, municipiul Chișinău) V. Micu
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) A. Danilov, V. Cotorobai, A. Panov

DECIZIE

07 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Dumitru Visternicean
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Găină Roman, reprezentat de avocatul Bălănel Petru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” împotriva lui Găină Roman cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Găină Roman și s-a menținut hotărârea din 27 octombrie 2010 a Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 05 septembrie 2006 Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” au depus cerere de chemare în judecata împotriva lui Găină Roman cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii, Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” au indicat că la 19 noiembrie 2005, între Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată „Rassvet” și Găină Roman a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 1, în baza căruia Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată, în calitate de antreprenor și-a asumat obligațiunea să efectueze anumite lucrări de construcții și reparații la blocul locativ din str. Florilor 34 (adresa nouă - str. Florilor 34/1) mun. Chișinău, iar pârâtul, în calitate de client, și-a asumat obligațiunea să recepționeze aceste lucrări și să achite prețul convenit în contract.

Reclamantii au menționat că în perioada noiembrie 2005 - august 2006, pe măsura efectuării lucrărilor, pârâtul parțial a achitat suma de 1 016 000 lei din retribuiția prevăzută de contractul de antrepriză.

Au susținut că Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată a efectuat integral lucrările comandate de client corespunzător devizului estimativ de cheltuieli și prețurilor la lucrări contractate în acordurile adiționale nr.1, 2 și 3, anexate la contractul de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005.

Au relatat că la 21 august 2006, Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată a înaintat pârâtului sub semnătură actul cu privire la finisarea lucrărilor contractate, în care a fost indicat expres și prețul total al acestor lucrări spre achitare, Găină Roman fiind înștiințat despre faptul transmiterii lucrărilor efectuate și bunurilor materiale la obiectul și locul executării contractului de antrepriză de la societate către pârât.

Au invocat că în urma tranzacțiilor efectuate între părți, pârâtul de fapt a recepționat actul cu privire la finisarea faptica a lucrărilor contractate, cât și lucrările efectuate de societate, însă până în prezent, n-a dat nici o declarație în vederea recepționării acestor lucrări și nici nu le-a reclamat sub careva aspecte privitor la calitate și nici nu le-a achitat.

Au specificat de asemenea, conform contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005, Acordului adițional nr. 2 din 06 aprilie 2006, Anexei nr. 1, Acordului adițional nr. 3 din 16 iunie 2006 și Actului cu privire la finisarea lucrărilor contractate din 21 august 2006, pârâtul are datorie față de Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată pentru lucrările executate în sumă de 2 778 813 de lei.

La fel au menționat că la 26 aprilie 2005, între Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” și Roman Găină a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 002, în baza căruia societatea, în calitate de antreprenor, și-a asumat obligațiunea de a efectua din contul său construcția și montarea blocului locativ din str. Florilor 34, mun. Chișinău (adresa nouă - str. Florilor 34/1), iar pârâtul în calitate de client, și-a asumat obligațiunea să recepționeze aceste lucrări și să achite prețul convenit în contract.

Astfel începând cu luna aprilie 2005 până în luna decembrie 2005, Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” a efectuat integral lucrările comandate de client corespunzător devizului estimativ de cheltuieli și prețurilor la lucrări contractate de părți, iar în perioada aprilie 2005 - august 2006 pârâtul a achitat suma de 1 216 460 de lei din retribuiția convenită de contract.

Au relatat că în luna decembrie 2005, Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” a finisat lucrările de construcție și montaj prevăzute de contract, după ce a înaintat pârâtului actele cu privire la finisarea faptica a lucrărilor contractate și prețurile acestor lucrări, însă ultimul n-a dat nici o declarație în vederea recepționării acestor lucrări și nici nu le-a reclamat sub careva aspecte privitor la calitate, dar nici nu le-a achitat.

Au invocat de asemenea, conform contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005, Anexei prețurilor din 26 aprilie 2006 adițional la contractul nr. 002 din 26 aprilie 2005, scrisorii de garanție din 30 iunie 2006, Acordului adițional nr. 1 din 01 septembrie 2005 la contractul de antrepriză, Acordului adițional nr. 2 din 27 aprilie 2005 și actelor cu privire la finisarea faptica a lucrărilor contractate, pârâtul

are datorie față de Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” în sumă totală de 3 650 154,18 lei și anume 614 110,50 de lei - pentru lucrările efectuate; suma de 556 803,18 lei - penalitatea de întârziere și suma de 2 479 240,50 de lei în formă de 2 apartamente la alegerea societății.

Au menționat reclamantul că lipsa pretențiilor și lipsa cărorva referințe, ca urmare a recepționării de către pârât a actelor cu privire la finisarea lucrărilor contractate, denotă faptul că prestația nu este contestată, iar lucrările executate în baza contractelor de antrepriză au fost recepționate fără careva rezerve, însă pârâtul se eschivează de la onorarea obligațiilor sale.

Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată a solicitat încasarea de la Găină Roman a sumei de 2 778 813 lei cu titlu de datorie pentru lucrările efectuate, încasarea sumei de 83 365 de lei cu titlu de taxă de stat și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” a solicitat încasarea de la Găină Roman a sumei de 3 650 154,18 lei cu titlu de datorie, încasarea sumei de 109 505 lei cu titlu de taxă de stat și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

La 12 martie 2007, Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” au depus cerere de modificare a pretențiilor.

În motivarea cererii de modificare a pretențiilor, au indicat că pârâtul nu a permis antreprenorilor să pregătească actele necesare privind darea în exploatare a blocului locativ, astfel pârâtul a reziliat contractele de antrepriză, încălcând esențial prevederile contractelor de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005 și nr. 1 din 19 noiembrie 2005, având ca scop eschivarea de la îndeplinirea obligațiilor contractuale asumate.

Au menționat că pârâtul a încălcat pct. 2.1 al contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005, încheiat cu Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și anume faptul că în calitate de client nu a recepționat de la antreprenor lucrările conform documentației și actelor normative, nu a permis antreprenorului să finiseze lucrările și să îndeplinească documentația din cartea tehnică a construcției, a dat în exploatare blocul locativ cu toate că conform contractului, recepția imobilului constituie obligațiunea antreprenorilor; a încălcat pct. 5.4 al contractului prin faptul că în calitate de client nu a semnat actele privind realizarea lucrărilor de construcție, nu s-a achitat conform actelor privind realizarea lucrărilor față de antreprenor, astfel nefiind achitată retribuiția prevăzută de contractul de antrepriză; a încălcat pct. 5.5 al contractului prin faptul că în calitate de client nu a achitat cheltuielile pentru transport în mărime de 7,5% de la prețul materialelor transportate de antreprenor și a încălcat pct. 5.8 al contractului prin faptul că în calitate de client nu a achitat penalitățile de întârziere calculate din neachitarea retribuiției prevăzute de contract.

Reclamantul au specificat că pârâtul de asemenea a încălcat prevederile contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005 încheiat cu Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” și anume - pârâtul a încălcat pct. 2.1 și pct. 7.7 ale contractului prin faptul că în calitate de client nu a recepționat de la antreprenor lucrările conform documentației și actelor normative (art. 957 alin. (2) din Codul civil), nu a permis antreprenorului să finiseze și să îndeplinească documentația din cartea tehnică a construcției și a dat în exploatarea blocul locativ deși recepția

imobilului era obligațiunea antreprenorilor; a încălcat pct. 5.3 și 5.6 ale contractului prin faptul că în calitate de client nu a semnat actele privind realizarea lucrărilor de construcție, nu a achitat antreprenorului retribuția pentru edificarea blocului locativ conform contractului și nu a achitat antreprenorului retribuția în mărime de 25% de la suma lucrărilor pentru creditarea construcției și a încălcat pct. 5.10 al contractului prin neachitarea dobânzilor de întârziere calculate din neachitarea retribuției prevăzute de contract.

Au afirmat de asemenea, conform contractelor de antrepriză menționate, antreprenorii au creditat investițiile necesare pentru edificarea blocului locativ și deci bunul imobil a fost construit din sursele financiare proprii - materiale de construcție și propriile forțe de muncă ale antreprenorilor, fapt ce se confirmă prin facturile fiscale, actele privind realizarea lucrărilor și actele de control întocmite de Centru pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată a specificat că pârâtul nu a achitat retribuția prevăzută de pct. 5.3; 5,5; 5,8; 5,11 ale contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005.

Mai mult ca atât, pârâtul s-a înregistrat ca proprietar al blocului locativ și a apartamentelor în lipsa recepționării blocului locativ de la antreprenori și fără achitarea costului bunului imobil față de antreprenori, astfel, ultimii fiind lipsiți de posibilitatea de a dispune și de a beneficia de investițiile folosite la edificarea blocului locativ și de venitul ratat, care putea fi posibil în condițiile unui comportament normal din partea pârâtului în realizarea contractelor de antrepriză.

Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată a solicitat rezilierea contractului de antrepriză nr. 1 din 19 noiembrie 2005 încheiat cu Găină Roman, repararea prejudiciului material și încasarea veniturii ratat.

Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” a solicitat rezilierea contractului de antrepriză nr. 002 din 26 aprilie 2005 încheiat cu Găină Roman și încasarea veniturii ratat.

Pe parcursul examinării cauzei, Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” și-au concretizat pretențiile și au invocat că faptul efectuării lucrărilor și recepționării de către pârât se probează prin înscrierile în cartea tehnică a construcției, prin actul cu privire la efectuarea lucrărilor faptice de construcție recepționat și semnat de Roman Găină, precum și prin procesul-verbal de recepție finală a construcției nr. 536 - L din 21 iunie 2006.

Astfel Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată a solicitat încasarea de la Găină Roman a sumei de 2 896 619 lei cu titlu de datorie pentru lucrările de antrepriză și materialele de construcție, încasarea sumei de 1 828 586,90 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, încasarea sumei de 55 576,26 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și încasarea sumei de 83 365 de lei cu titlu de taxă de stat.

Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” a solicitat încasarea de la Găină Roman a sumei de 3 093 351 de lei cu titlu de datoriei pentru lucrările de antrepriză și materialele de construcție, încasarea sumei de 1 952 780,80 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, încasarea sumei de 55 576,26 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și încasarea sumei de 109 505 lei cu titlu de taxă de stat.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2010 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău s-a admis parțial acțiunea depusă de Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons”.

S-a încasat de la Găină Roman în beneficiul Firmei de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată suma de 2 896 619 lei cu titlu de datorie, suma de 1 828 586,90 de lei cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 138 945 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

S-a încasat de la Găină Roman în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Ilvicons” suma de 3 093 351 de lei cu titlu de datorie, suma de 1 952 780,80 de lei cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 109 505 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

S-a încasat de la Găină Roman în beneficiul statului suma de 100 270 de lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 27 septembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Găină Roman și s-a menținută hotărârea din 27 octombrie 2010 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău.

S-a încasat de la Găină Roman în beneficiul Firmei de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată suma de 612 190,04 lei cu titlu de dobândă de întârziere în perioada de după pronunțarea hotărârii din 27 octombrie 2010 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău.

S-a încasat de la Găină Roman în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Ilvicons” suma de 654 089,92 de lei cu titlu de dobândă de întârziere în perioada de după pronunțarea hotărârii din 27 octombrie 2010 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău.

Prin decizia din 02 mai 2013 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Găină Roman, s-a casat integral decizia instanței de apel și s-a restituit pricina spre rejudecare în instanța de apel, de un alt complet de judecată.

Prin decizia din 18 decembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Găină Roman și s-a menținut hotărârea primei instanțe.

Prin decizia din 29 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Roman Găină, s-a casat integral decizia din 18 decembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d.217-228 Vol. VI).

La 23 noiembrie 2017 Firma de Construcție și Reparație ”Rassvet” și Societatea cu Răspundere Limitată ”Ilvicons” au depus cerere privind încasarea dobânzilor de întârziere pe perioada de după pronunțarea hotărârii primei instanțe 28 octombrie 2010 – 22 noiembrie 2017 (f.d. 150 Vol. VII).

La 23 noiembrie 2017 Firma de Construcție și Reparație ”Rassvet” și Societatea cu Răspundere Limitată ”Ilvicons” au depus cerere de asigurare a acțiunii, prin care au solicitat aplicarea sechestrului asupra bunurilor ce aparțin lui Găină Roman în limita valorii acțiunii (f.d. 151-152 Vol. VII).

Prin încheierea din 23 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de asigurare a acțiunii depusă de Firma de Construcție și Reparație ”Rassvet” și Societatea cu Răspundere Limitată ”Ilvicons”.

S-a aplicat sechestrul pe bunurile mobile și imobile ce aparțin lui Găină Roman în scopul asigurării executării hotărârii din 27 octombrie 2010 a Judecătoriei Rîșcani, municipiul Chișinău (f.d. 156-157 Vol. VII).

Prin decizia din 31 ianuarie 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul declarat de Găină Roman și s-a menținut încheierea din 23 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 167-171 Vol. VII).

Prin decizia din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Găină Roman și s-a menținut hotărârea din 27 octombrie 2010 a Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău.

S-a menținut măsura de asigurare stabilită prin încheierea din 23 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

La 10 august 2018 Găină Roman, reprezentat de avocatul Bălănel Petru a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Recurentul în motivarea recursului a menționat că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată în rezultatul aplicării eronate a normelor de drept material și procedural, precum și neelucidării circumstanțelor pricinii.

Recurentul a menționat că la materialele cauzei nu există în original contractele de antrepriză, acordurile adiționale la acestea, anexele cu estimări, actele de executare a lucrărilor de antrepriză, dispozițiile de plată, ordinele de încasare, precum și alte înscrisuri ce au constituit obiect de examinare și care au stat la baza soluției adoptate de instanțele de judecată, iar copiile anexate la materialele cauzei nu sunt autentificate în modul stabilit.

A specificat că faptul dat constituie o încălcare a prevederilor art. 138 din Codul de procedură civilă, care prevede expres că înscrisul se depune în original sau copie autentificată în modul stabilit de lege.

A relatat că astfel instanța era în imposibilitate de a se expune asupra autenticității conținutului acestor înscrisuri și respectiv urmează a fi apreciată critic legalitatea deciziei supuse recursului.

Mai mult ca atât, recurentul a invocat că din procesele-verbale ale ședințelor de judecată nu rezultă că la caz, au fost cercetate originalele actelor care au constituit temei pentru admitere parțială a acțiunii.

La fel recurentul a indicat că instanțele și-au întemeiat concluziile pe baza unor acte de executare a lucrărilor prezentate de către Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons”, semnate unilateral doar de către antreprenori, originalele cărora nu au fost supuse verificării.

Recurentul a menționat, conform concluziilor raportului de expertiză nr. 303 din 12 februarie 2010, costul real al lucrărilor de reparație ce s-au executat de către Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată constituie suma de 538 931 de lei, iar materialele de construcție apreciate pentru volumul lucrărilor executate constituie suma de 772 950 de lei.

De asemenea, conform concluziilor raportului de expertiză nr. 181 din 25 ianuarie 2012, costul real al lucrărilor de construcție ce s-au executat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” constituie suma de 2 810 610 lei, inclusiv lucrări de executare la etajul 5 și mansardei în sumă de 545 948 de lei.

Astfel recurentul a menționat, conform concluziilor expertizelor costul real al lucrărilor ce s-au executat la blocul locativ din str. Florilor 34 municipiul Chișinău de către Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată constituie 3 349 541 de lei.

Deci recurentul a invocat că prin rapoartele de expertiză menționate, au fost constatat încălcări la întocmirea de către intimați a devizelor de cheltuieli, precum și majorarea nejustificată a costului lucrărilor acestora, fără a fi elaborat calculul cu indicarea componenței lucrărilor, fapt ce a constituit temei de refuz în achitarea integrală a sumei conform actelor de executare a lucrărilor executate de antreprenori și prezentate spre avizare lui Găină Roman.

Mai mult ca atât, recurentul a relatat că prin actul de revizie economico-financiară din 27 martie 2007 întocmit de centru pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, s-a constatat că materialele de construcție în sumă de 8 299 918 lei folosite la construcție blocului locativ din str. Florilor 34 municipiul Chișinău, au fost procurate de către beneficiarul Găină Roman.

Suplimentar recurentul a menționat că Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” a emis la 30 iunie 2006 în adresa beneficiarului Găină Roman o scrisoare de garanție, prin care a garantat neadmiterea în perioada de executare cât și pe viitor a majorării/depășirii volumului și costului lucrărilor de construcții pe care le va executa, garantând lipsa cărorva pretenții pe viitor față de beneficiarul Găină Roman.

Recurentul a invocat netemeinicia concluziilor instanței de apel referitor la faptul că la recepționarea finală a imobilului, Găină Roman nu a înaintat obiecții la volumul lucrărilor și nici la calitatea acestora. Or, recepția constituie o componentă a sistemului calității în construcții și este actul prin care comisia de recepție finală declară că acceptă și preia lucrarea definitivată de construcție și instalațiile aferente acesteia, cu sau fără rezerve și că aceasta poate fi dată în folosință, fapt ce denotă că procesul de recepție finală a comisiei de recepție constată doar calitatea lucrărilor de construcție de executare și nu lipsa obiecțiilor beneficiarului asupra valorii lucrărilor înaintate spre plată de către executori.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 31 mai 20187, însă date ce ar confirma recepționarea de către părți a deciziei motivate a instanței de apel, la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, recursul declarat de Găină Roman reprezentat de avocatul Bălănel Petru la 10 august 2018, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 24 octombrie 2018, recursul declarat de către Găină Roman reprezentat de avocatul Bălănel Petru a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul consideră necesar de a admite recursul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La caz se constată că, la 26 aprilie 2005 între Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” și Găină Roman a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 002, prin care Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons”, în calitate de antreprenor general, s-a obligat să efectueze lucrările de construcție și montare a blocului locativ din str. florilor 34/1 municipiul Chișinău, din propriile surse financiare, propriile materiale de construcție și propriile forțe de muncă, iar Găină Roman, în calitate de client s-a obligat să recepționeze lucrările efectuate și să achite prețul convenit în contract (f.d. 11-20 Vol. I).

De asemenea, s-a stabilit că la 19 noiembrie 2005 între Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Găină Roman a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 1, în baza căruia Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată s-a obligat să efectueze lucrări de construcție, reparație și lucrări de finisare la blocul locativ din str. Florilor 34/1 municipiul Chișinău, iar Găină Roman, în calitate de client s-a obligat să recepționeze lucrările efectuate și să achite prețul convenit în contract (f.d. 59-61 Vol. I).

Adițional la contractul de antrepriză, părțile au convenit prin anexe la contract în privința prețurilor și lucrărilor care urmează a fi efectuate conform documentației de proiect (f.d. 62-67 Vol. I).

La fel, conform pct.4.3 din contractul de antrepriză, părțile au convenit în cazul în care conform proiectului vor fi necesare lucrări suplimentare, antreprenorul le va efectua, iar clientul le va achita potrivit actului de efectuare a lucrărilor de antrepriză.

După finisarea lucrărilor, Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” și Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată au întocmit acte de efectuare a lucrărilor de construcție.

Astfel lucrările de construcție efectuate de Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” au fost estimate la suma de 4 309 811 lei (f.d. 22-540 Vol. I), iar lucrările efectuate de Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată la suma de 3 794 813 lei (f.d. 68-79 Vol. I).

Totodată, materialele cauzei atestă că pentru lucrările de antrepriză efectuate de Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons”, Găină Roman a achitat în perioada aprilie 2005 - august 2006 suma de 1 216 460 de lei, fapt confirmat prin dispozițiile de plată (f.d. 50-54 Vol. I), iar pentru lucrările de antrepriză efectuate de Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată, Găină Roman a achitat suma de 960 000 lei, fapt confirmat prin dispozițiile de încasare (f.d. 81-84 Vol. I).

Conform procesului-verbal de recepție finală nr. 536-L din 21 iunie 2006, blocul locativ (inclusiv suprafața comercială și parcare) din str. Florilor 34/1 municipiul Chișinău, lucrările de construcție și reparație au fost finisate, fiind evaluate la suma de 2 228 204 lei.

Însă prin decizia din 07 martie 2007 a Curții Supreme de Justiție, procesul-verbal de recepție finală nr. 536-L din 21 iunie 2006 a imobilului din str. Florilor 34/1 municipiul Chișinău a fost anulat, cu retragerea înscrierii în Registrul bunurilor imobile pe motiv că procesul-verbal nominalizat a fost semnat doar de Găină Roman,

iar alți antreprenori și investitori nu au participat la recepția finală și nu au avut posibilitatea de a-și expune opinia privitor la faptul dacă blocul locativ poate fi dat în exploatare (f.d. 64-65 Vol. III).

La 05 septembrie 2006 Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” au depus cerere de chemare în judecata împotriva lui Găină Roman, prin care au solicitat în urma concretizării cerințelor:

Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată a solicitat încasarea de la Găină Roman a sumei de 2 896 619 lei cu titlu de datorie pentru lucrările de antrepriză și materialele de construcție, încasarea sumei de 1 828 586,90 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, încasarea sumei de 55 576,26 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și încasarea sumei de 83 365 de lei cu titlu de taxă de stat.

Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” a solicitat încasarea de la Găină Roman a sumei de 3 093 351 de lei cu titlu de datoriei pentru lucrările de antrepriză și materialele de construcție, încasarea sumei de 1 952 780,80 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, încasarea sumei de 55 576,26 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și încasarea sumei de 109 505 lei cu titlu de taxă de stat.

Fiind investită cu judecarea acțiunii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii.

S-a încasat de la Găină Roman în beneficiul Firmei de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată suma de 2 896 619 lei cu titlu de datorie, suma de 1 828 586,90 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, suma de 138 945 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

S-a încasat de la Găină Roman în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Ilvicons” suma de 3 093 351 de lei cu titlu de datorie, suma de 1 952 780,80 de lei cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 109 505 lei cu titlu de cheltuielile de judecată.

S-a încasat de la Găină Roman în beneficiul statului suma de 100 270 de lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

În susținerea acestei concluzii, prima instanță a reținut că după executarea lucrărilor de antrepriză în baza contractelor de antrepriză încheiate între Găină Roman și Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons”, au fost întocmite actele de executarea a lucrărilor de antrepriză în corespundere cu prevederile documentației de proiect și potrivit prețurilor convenite prin aceste contracte, care au fost prezentate lui Găină Roman pentru verificare și recepționare, pe când ultimul, deși a recepționat de la antreprenori lucrările și construcția în întregime, a refuzat să semneze actele prezentate de antreprenori cu privire la executarea lucrărilor.

La fel, cu referire la prevederile art. 572 alin. (2) și art. 966 alin. (1) Cod civil, prima instanță a conchis că conform contractelor de antrepriză, Găina Roman urma să achite retribuiția conform anexelor la contract, prin care s-a convenit asupra prețurilor și denumirea lucrărilor care urmau a fi efectuate potrivit documentației de proiect, însă Găină Roman a achitat antreprenorilor doar parțial costul lucrărilor de antrepriză executate, astfel înregistrând datorii pentru efectuarea acestor lucrări, pe care urmează să le achite.

Judecând apelul declarat de către Găină Roman, instanța de apel a reținut că prima instanță a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii și a aplicat corect normele de drept material.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temeii al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art. 138 alin. (4) și (5) Codul de procedură civilă, înscrisul se depune în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original și când, ca urmare a soluționării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.

Dacă, în conformitate cu afirmațiile părții interesate, documentul în original se află pe mâna părții adverse, probațiunea se efectuează prin înaintarea unui demers privind obligarea părții adverse la prezentarea lui în original. În cazul în care partea adversă nu execută încheierea judecătorească privind prezentarea documentului în original, se va utiliza copia de pe original, prezentată de persoana interesată dacă legea nu prevede altfel. Instanța va aprecia forța probantă a copiei autentificate după intima ei convingere.

Colegiul conchide că, la depunerea cererii de chemare în judecată, reclamanții au prezentat drept temeii al pretențiilor sale, copiile xerox ale contractelor de antrepriză, acordurile adiționale la acestea, anexele cu estimări, actele de executare a lucrărilor de antrepriză.

Pe parcursul rejudecării cauzei, în ședința instanței de apel din 18 ianuarie 2018, reprezentanții Firmei de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societății cu Răspundere Limitată „Ilvicons” au fost obligați să prezinte actele în original (f.d. 83 Vol. VII).

Însă materialele cauzei nu denotă faptul că instanței de apel au fost prezentate originalele contractelor de antrepriză, acordurile adiționale la acestea, anexele cu estimări, actele de executare a lucrărilor de antrepriză, dispozițiile de plată, ordinele de încasare, precum și alte înscrisuri ce au constituit obiect de examinare și care au stat la baza soluției adoptate de instanțele de judecată, iar copiile xerox anexate la dosar nu sunt autentificate în modul stabilit.

Faptul dat constituie o încălcare a prevederilor art. 138 din Codul de procedură civilă, instanța de recurs fiind în imposibilitate de a se pronunța asupra autenticității conținutului acestor înscrisuri și de a verifica legalitatea deciziei supuse recursului, la baza căreia au stat asemenea înscrisuri.

Mai mult ca atât, prin decizia contestată, instanța de apel a omis să se expună în această privință și prin urmare nu a apreciat probele respective prin prisma pertinentei și admisibilității acestora.

În conformitate cu art. 373 alin. (2) Codul de procedură civilă, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

În conformitate cu art. 117 alin. (1) și (2) CPC, probe în pricini civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și alor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Totodată, instanța de recurs reține că din procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 31 mai 2018, rezultă că instanța de fapt nu a cercetat probele pe care s-a axat la adoptarea deciziei (f.d. 56 Vol. VIII).

Pe când, potrivit art. 383 alin. (1) Codul de procedură civilă, ce reglementează aspecte ce țin de cercetarea probelor în cadrul examinării apelului, după explicațiile participanților la proces, instanța de apel verifică probele din dosar și cele prezentate suplimentar de aceștia. Procedura de administrare a probelor în instanța de apel este similară celei din primă instanță.

În asemenea împrejurări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, contrar normelor sus-citate, instanța de apel, judecând apelul declarat de către Găină Roman nu a cercetat probele anexate la materialele cauzei pe parcursul examinării litigiului, în raport cu cele invocate de către intimați, precum și nu a purces la argumentarea propriu zisă a admisibilității unor probe.

La caz, prezintă relevanță și art. 25 alin. (1) Codul de procedură civilă, care prevede că instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Or, instanța de apel în motivarea soluției, a dat apreciere devizelor de cheltuieli în susținerea pozițiilor intimaților, fără a fi examinate în ședința instanței de apel.

În contextul enunțat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că atât prima instanță, cât și instanța de apel au examinat prezenta cauză, întemeindu-și soluția în baza unor xero copii, nefiind stabilit faptul corespunderii acestora cu originalul lor, cu atât mai mult că, acestea vin în contradicție cu alte înscrisuri probatorii anexate la actele pricinii, circumstanțe pe care instanța de apel nu le-a verificat și nu le-a înlăturat.

Deci colegiul conchide că instanțele de judecată ierarhic inferioare au admis parțial acțiunea în baza unor înscrisuri, fără a verifica veridicitatea și originalitatea acestora.

Prin urmare instanța de recurs reține că cele descrise incontestabil indică la examinarea superficială a circumstanțelor cauzei, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, ce guvernează raportul juridic litigios.

În conformitate cu art. 158 alin. (4), (5) și (6) Codul de procedură civilă, raportul de expertiză este examinat în ședință de judecată și evaluat în ansamblu cu celelalte probe. Părțile și alți participanți la proces sânt în drept să obiecteze împotriva raportului de expertiză și împotriva altor probleme ce țin de acesta. Raportul de

expertiză nu este obligatoriu pentru instanța judecătorească și se apreciază conform art.130. Respingerea lui însă trebuie să fie motivată.

La caz, Colegiul reține că pe parcursul examinării cauzei, au fost efectuate 3 expertize tehnico-științifice în scopul estimării costului lucrărilor de construcție executate de Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons”.

Deci după cum rezultă din materialele cauzei, rapoartele de expertiză nr. 842 din 25 martie 2008 (f.d.128 -132 Vol. III), nr. 303 din 12 februarie 2010 (f.d. 104-108 Vol. II) și nr. 181 din 25 ianuarie 2012 (f.d. 177-185 Vol. V) au fost efectuate cu examinarea și cercetarea vizuală la fața locului a blocului locativ în litigiu și în baza materialelor cauzei, fără a fi prezentate spre examinare experților originalele actelor care au fost puse la baza pretențiilor înaintate în cererea de chemare în judecată de către antreprenori.

În acest context, Colegiul consideră că la rejudecarea apelului, instanța de apel nu a ținut cont de indicațiile instanței de recurs expuse în decizia de restituire a cauzei la rejudecare din 29 iulie 2015 și anume referitor la faptul că respingând ca probe concluziile experților, s-a limitat de a argumenta decizia doar din punct de vedere al antreprenorilor, fără a ține cont de faptul că raportul juridic litigios urmează a fi soluționat doar prin prisma unor concluzii a experților – specialiști în domeniul construcției, care este specific cazului dat, care cer cunoștințe speciale și care pot fi constatate în urma efectuării unei expertize, ordonate în acest sens.

Totodată, Colegiul reține că instanța de apel nu a dat nici o apreciere faptului că după pronunțarea hotărârii primei instanțe, prin cererea de apel suplimentară, Găină Roman a recunoscut parțial acțiunea și anume datoria față de Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” în mărime de 1 121 285 de lei (f.d.191-193 Vol. V).

O altă circumstanță care prezintă importanță la soluționarea litigiului dedus judecării, dar nefiind apreciată de instanța de apel reprezintă și faptul că, în temeiul procedurii de executare (în baza hotărârii din 27 octombrie 2010 supusă rejudecării), de către executorul judecătoresc Stoianov Viorel, prin încheierile executorului judecătoresc din 19 ianuarie 2011 și 27 ianuarie 2011, a fost executată din contul lui Găină Roman în beneficiul Firmei de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată suma de 77 812,46 de lei și respectiv suma de 179 599,14 lei, în total suma de 257 411,60 de lei.

De asemenea, prin încheierile executorului judecătoresc din 19 ianuarie 2011 și 27 ianuarie 2011, a fost executată din contul lui Găină Roman în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Ilvicons” suma de 82 495,77 de lei și respectiv 190 370,50 de lei, în total suma de 272 866,27 de lei (f.d. 190-191 Vol. II).

Astfel se va remarca, din decizia recurată rezultă că instanța de apel fără a stabili circumstanțele de fapt a respins apelul declarat de Găină Roman, deoarece aceasta nu conține o analiză amplă și clară în vederea concluziilor stabilite, or judecarea superficială a apelului este evidentă și prin faptul că instanța de apel s-a limitat la o motivare evazivă, fapt ce denotă că decizia contestată nu conține nici o argumentare clară ce ar determina adoptarea soluției la care s-a ajuns.

În aceste condiții, este evident că instanța de apel examinând apelul declarat de Găină Roman, nu s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor și nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a litigiului, situație ce duce la

imposibilitatea instanței de recurs să verifice temeinicia și legalitatea deciziei contestate cu recurs.

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, instanțele de judecată, inclusiv instanțele de apel sunt obligate de a motiva hotărârile sale. În special, decizia instanței de apel trebuie să conțină circumstanțele cauzei constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei referitor la admiterea sau respingerea apelului, alte chestiuni ce au fost soluționate în cadrul judecării pricinii, legea materială și procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanței în caz de respingere a unor probe prezentate de participanți ș.a.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Găină Roman reprezentat de avocatul Bălănel Petru.

Se casează integral decizia din 31 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată judecată depusă de Firma de Construcție și Reparație „Rassvet” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Ilvicons” împotriva lui Găină Roman cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Nina Vascan

Dumitru Mardari